

κυρία Λαμπαδαρίδου;

—Ο,τι έμαθα, ό,τι διάβασα, ό,τι κατάλαβα, ναι. Και ό,τι η ψυχή μαντεύει. Περπάτησα τα μονοπάτια της ψυχής τα τυλιγμένα στην καταχνιά του άλλου τόπου για να βρω τις απαντήσεις που μια ζωή με παίδευαν. Σε όλη μου τη ζωή το προετοίμαζα το μυθιστόρημα αυτό. Και τώρα ξέρω πως τα δύο βασικά πρόσωπά μου, ο Φοίβος από την πλευρά των θνητών και ο Κωνσταντίνος από την πλευρά των αθανάτων, είναι οι δύο όψεις της ανθρώπινης φύσης. Δύο πρόσωπα που το καθένα κουβαλά ένα διαφορετικό κόσμο, μια άλλη μνήμη. Θα συμπορευτούν, θα συγκρουστούν, θα αγαπηθούν, θα ζήσουν την τρυφερότητα και τη συμπόνια, θα φτάσουν — από διαφορετικό δρόμο ο καθένας — στον πόνο της γνώσης, στον πόνο της απόλυτης αγάπης που οδηγεί στην απελευθέρωση και στην αυτογνωσία.

Ο Κωνσταντίνος έρχεται από το έρεβος του Αδν. Ο Φοίβος είναι ένας σύγχρονος Ορφείας που με τη μαγική μουσική του θα καταργήσει το άβατο του Αδν. Δύο πλάσματα από διαφορετικούς κόσμους, που θα συναντηθούν στο λυκόφως της ζωής και του θανάτου.

—**Μια ποιητική γεωγραφία του Αδν μετατοπισμένη στο τοπίο των ζωντανών». Ο χρόνος των ανθρώπων είναι εν τέλει κατά βάση «ο χρόνος του Θεού»;**

—«Ο χρόνος ανήκει στο

πέτεια της ευφύιας του, προσπαθεί να σπάσει το βέλος του χρόνου, να το γυρίσει πίσω, να το εξουσιάσει.

Ο χρόνος είναι μια παλίνδρομη κίνηση στο μυθιστόρημα, μια αντίστροφη ροή, που θα αποκαλύψει στον Κωνσταντίνο τη ζωή και το θάνατό του, θα τον απεγκλωβίσει.

Ετσι ο Κωνσταντίνος είναι έξω από τη χρονικότητα, έξω από τους νόμους της χρονικότητας. Ένα πλάσμα πανίσχυρο αλλά και απέραντα μοναχικό, λατρευτικό, ένα πλάσμα απαγορευμένο που όμως θα εμπνεύσει τη μεγάλη αγάπη, αυτή που θα κάνει τις Πύλες του Αδν ν' ανοίξουν.

Και η «ποιητική γεωγραφία του η μετατοπισμένη στο τοπίο των ζωντανών» μοιάζει απόλυτα φυσική στο μυθιστόρημα, ενώ η ίδια η ζωή φαντάζει εξωφυσική. Αυτά τα μοναχικά μονοπάτια τα τυλιγμένα στην καταχνιά είναι μονοπάτια που οδηγούν στην ψυχή. Και ο Κωνσταντίνος και ο Φοίβος την ψυχή τους ζητούν στο μυθιστόρημα, από διαφορετικούς δρόμους ο καθένας.

—**Η ανθρώπινη ψυχή έχει τη δυνατότητα να λειτουργεί ως όχημα σ' αυτού του είδους τη διαδρομή;**

—Όσο θα μπορούσαμε να πούμε πως τα όνειρα είναι το όχημα για να προσεγγίσουμε τον κόσμο πέρα από εδώ. Αυτά τα παράξενα όνειρα που μας φέρνουν κομμάτια απόφα από τον κόσμο εκεί-

«Περπάτησα» στα μονοπάτια της ψυχής

νον τον αναπόδεικτο εμπειρικά κι ωστόσο απαρασάλευτα παρόντα.

—**Πού στηρίξατε περισσότερο το μυθιστόρημα; Στη διαίσηση; Στη φαντασία; Στις γνώσεις;**

—Στη διαίσηση, στη φαντασία, στις γνώσεις και στην έρευνα. Πήρα στοιχεία από τον Ομηρο, τη Ραψωδία της Νέκυιας, από τους ομηρικούς ύμνους, από τα Ορφικά, από τις ελληνικές παραδόσεις τις τόσο πλούσιες στο θέμα του νεκρού, από τη δημοτική μας ποίηση, από την αρχαία φιλοσοφία, από την Παλατιανή Ανθολογία. Οπου βρήκα την πληροφορία, την πήρα. Από τις διηγήσεις της μάνας μου ακόμα, των παλιών, για φαινόμενα υπερφυσικά.

«Ο Άγγελος της Στάχτης» δεν είναι μόνο φαντασία και διαίσηση. Είναι ένα μυθιστόρημα στηριγμένο σε στοιχεία πραγματικά ή άλλα που

βρήκα στην ποίηση, στη λαογραφική μαρτυρία. Με ενδιέφερε να αντιπαραθέσω την εφημερότητά μας με μιαν υπερβατική συνέχεια της ψυχής, με μιαν άλλη μοίρα.

—**Υπάρχει, εν τέλει, ανθρώπινη μοίρα;**

—Σήμερα μοίρα μας είναι το γενετικό υλικό μας, τα μυστικά που κουβαλά.

—**Και, επί του προκειμένου, ποιος ο ρόλος της ελεύθερης βούλησης και της υπέρβασής της;**

—Εκεί είναι η τραγικότητα του ανθρώπου. Ο Κωνσταντίνος διαπράττει Υβρι, γιατί υπερβαίνει τα ανθρώπινα όριά του. Γι' αυτό και θα κατέβει στον Αδν να αναμετρηθεί με τον Σκοτεινό θεό.

—**Πόσο ανασφαλής αισθανθήκατε ή πόσο σας γοήτευσε αυτή η προϋπαρξιακή περιπέτεια του ήρωά σας;**

—Και τα δύο. Και ανασφα-

λής και με γοήτευσε. Ανασφαλής, γιατί δεν ήταν ένα μυθιστόρημα με υλικά δοκιμασμένα, ας πούμε, μια ιστορία ανθρώπινων σχέσεων ή ένα θέμα της εγκόσμιας διαδρομής. Πατούσα σε έδαφος ανασφαλές, άγνωστο μυθιστορηματικά. Γι' αυτό και πήρα κάθε πληροφορία που βρήκα πάνω στο θέμα μου. Κι από την άλλη, η γοητεία που ασκούσε πάνω μου ήταν μοναδική. Ο φόβος ο μεταφυσικός έχει μια σαγήνη, μια ιδιαίτερη γοητεία.

—**Και η αγάπη ποιο ρόλο παίζει;**

—Μα είναι ένα μυθιστόρημα αγάπης. Μιας αγάπης που κράτησε χίλια χρόνια και έκανε τις πύλες του Αδν ν' ανοίξουν. Αγάπης και όρκου. Η δύναμη του όρκου έκανε τον Κωνσταντίνο να βγει από το μνήμα και να πάει να φέρει την Αρετή.

—**Τι θέση έχει «Το τραγούδι**

μυθιστόρημα καθημερινό, ανθρώπινο. Το υπερφυσικό στοιχείο κωλύεται μέσα στο ρεαλιστικό, έτσι που ο χώρος και τα πρόσωπα γίνονται οικεία, καθημερινά.

—**Το φοβηθήκατε καθόλου αυτό το βιβλίο; Δεδομένου του γεγονότος ότι πουλάει το εύπεπο και το ροζ;**

—Ε, όταν γράφεις ένα τέτοιο μυθιστόρημα, δεν στοχεύεις στο μπεστ σέλερ. Βασικά, με κανένα μου μυθιστόρημα δεν στοχεύω. Όμως, γι' αυτό ιδιαίτερα, λέω στον εαυτό μου, το έγγραφο για μένα, εμένα με πλούτισε.

Και μακάρι να ζήσει και ο αναγνώστης τις συγκινήσεις αυτού του μεταφυσικού ταξιδιού. Θα ήθελα όμως να προσθέσω πως, παρ' όλα αυτά, «Ο Άγγελος της Στάχτης» έφτασε στα μπεστ σέλερ. Κι αυτό αποδεικνύει ότι το αναγνωστικό κοινό δεν ενδιαφέρεται μόνο για τα «εύπεπα και τα ροζ».